218 BARN till akuten efter överdoser av ADHD-droger i självskadligt syfte

Ett stort antal BARN (10-17 år) fick år 2021 köras till akuten efter att ha tagit överdoser av ADHD-droger i självskadligt syfte eller i självmordssyfte.

Vi pratar om 218 BARN som akutvårdspersonal i landet fick ta hand om efter att barnen i de flesta fall inkommit med ambulans.

Vi pratar om BARN som nästan uteslutande tagit överdoser av *sina egna* ADHD-droger – utskrivna av psykiatriker.

Är det en nyhet som vi redan fått? Något som Socialstyrelsen kommit fram till i sin uppföljningsverksamhet, och låtit massmedia och politiker få kännedom om?

Nej, inte alls. Av någon anledning har Socialstyrelsen och andra ansvariga myndigheter – inklusive de psykiatriker som känt till missförhållandena – försummat att offentliggöra dessa alarmerande uppgifter.

De osynliggjorda barnen

Så här kan det låta när akutvårdspersonal rådfrågar Giftinformationscentralen (GIC) hur man ska ta hand om barnet som just kommit in:

- 12-årig tjej, Elvanse 40 mg 10 stycken. Intag igår kväll nu hallucination + hjärtklappning.
- 17-årig tjej, Concerta depot, många burkar, 9 burkar utskrivet nyligen+ ambulansen har hittat 16 tomma burkar.
- 16-årig kille, Elvanse, 20 st 50 mg igår kl 23 = 1 g, Varit hög och hallucinerat, vaken hela natten och aktiv forcerad i talet.
- 14-årig tjej, äter regelbundet Elvanse 50 mg och sertralin 100 mg. tagit mer än 50 tabl sammanlagt.
- 17-årig tjej, Elvanse, hjärtstopp, medvetslös började krampa slutade andas.

Borde inte vart och ett av dessa barn förtjäna en noggrann uppföljning? Hur kan det komma sig att den psykiatriska behandlingen kan gå så fel att barnen – i den här omfattningen – använder sina utskrivna piller till att begå självskadliga handlingar eller självmordshandlingar?

En detaljerad granskning

En detaljerad granskning av uppgifterna från GIC visar att i 168 av de 218 fallen (77 %) rör det sig om flickor 12-17 år.

Vi ser också att ADHD-drogen Elvanse (lisdexamfetamin) är starkt överrepresenterad bland fallen: I 115 av de 218 fallen (60 %) var Elvanse huvuddrogen; i 95 av de 168 fallen bland flickor (57 %) var Elvanse huvuddrogen.

Elvanse förekom alltså som huvuddrog i 115 fall, och för de övriga 103 fallen rörde det sig om andra ADHD-droger, oftast metylfenidat (Concerta, Ritalin, Medikinet, Equasym), i mindre antal atomoxetin (Strattera) och guanfacin (Intuniv).

Det ska betonas att det här *enbart* inkluderar de barn för vilka *sjukvårdspersonal, oftast läkare* har bett GIC om hjälp – och där barnen hamnat på sjukhus.

Hur trollar man då bort dessa obekväma fakta

Man kan trolla bort det man inte vill höra talas om på olika sätt. Ett sätt, som både Socialstyrelsen och Läkemedelsverket tidigare använt, är att säga att uppgifterna är otillförlitliga, att det rör sig om flera samtal/rapporter om varje enskilt fall – det sedvanliga, ”man *kan* inte veta”. Alltmedan man ständigt betonar att man ”noga följer utvecklingen”.

Ett annat sätt att trolla bort dessa fakta är att framställa egna rapporter, som bara kan beskrivas som vilseledande, som är så förvirrande att inga politiker eller journalister förstår dem, och därför inte heller kan agera från dem eller återge dem på något förståeligt sätt.

Ett utmärkt exempel på det sistnämnda är Socialstyrelsens nya rapport ”Ökning av nya fall av avsiktlig självdestruktiv handling bland flickor under pandemiåret 2021” av myndighetens utredare inom psykiatri, Peter Salmi (1). Övergripande, röriga diagram som är mer eller mindre omöjliga att tolka; en inriktning på ”pandemiåret” – inte vad flickorna blivit förgiftade av; inga som helst uppgifter om det som tas upp i denna artikel – *att en mycket stor andel av flickorna tagit överdoser av ADHD-droger* (och med data i en uppföljningsartikel till denna, *av antidepressiva*) *förskrivna av psykiatriker.*

Nu har uppgifterna från GIC gjorts till föremål för en minutiös granskning. Inga av de sedvanliga sätten för ansvariga myndighetspersoner att trolla bort dessa uppgifter, kommer att fungera.

Hur ser den nye socialministern på dessa uppgifter och vilka åtgärder kommer att vidtas?

(Del 2 av denna granskning kommer att ta upp de BARN som tagit överdoser av *antidepressiva* i självskadligt syfte, och fått köras till akuten. Det kan avslöjas att de uppgifterna är, om möjligt, mer alarmerande än de ovanstående. Den fortsatta granskningen kommer också att inkludera hur de psykiatriker som skrivit ut de preparat som barnen tagit överdoser av, fullständigt försummar att skriva de biverkningsrapporter som de är skyldiga att skriva, och på så sätt förhindrat uppföljning och åtgärder.)

Janne Larsson
skribent/researcher
29 januari 2023

(1) Socialstyrelsen, ”Ökning av nya fall av avsiktlig självdestruktiv handling bland flickor under pandemiåret 2021”, 19 oktober 2022, https://www.socialstyrelsen.se/om-socialstyrelsen/pressrum/press/kraftig-okning-av-sjalvskador-bland-unga-flickor/